

Què és la custòdia del territori

Al web de la xarxa de custòdia del territori podem trobar la següent definició:

Custòdia ve del llatí “custodia/custodiae”; guardar, conservar, respectar o tenir cura.

La custòdia del territori –que és com s’ha traduït al català el terme anglès land stewardship– és un conjunt d’estratègies i instruments que pretenen implicar els propietaris i els usuaris del territori en la conservació i el bon ús dels valors i els recursos naturals, culturals i paisatgístics.

Per aconseguir-ho, les anomenades entitats de custòdia cerquen acords i altres mecanismes de col·laboració contínua amb propietaris de terrenys, usuaris del territori, i altres agents públics i privats.

Característiques bàsiques de la custòdia del territori La premissa de base és que conservar la natura, el paisatge i el patrimoni cultural no és una responsabilitat que recau només en les administracions públiques, com sovint es pensa, sinó que la ciutadania, la societat civil i les empreses privades també poden i han de contribuir-hi.

Per això, a diferència d’altres instruments i estratègies amb un objectiu similar (per exemple, la protecció legal d’un espai natural o la classificació d’un terreny com a no urbanitzable), la custòdia del territori requereix la implicació directa i activa de la societat civil, d’una banda, i d’aquelles persones que són propietàries o usuàries de terrenys forestals, agrícoles o urbans, de l’altra. Pots trobar molta més informació als web de l’Ictib (www.ictib.org) i de la xarxa de custòdia de territori (www.custodiaterritori.org) o bé posa’t en contacte amb nosaltres i te n’informarem.

Referències

1- Burfield I J. The conservation status of steppe birds in Europe. A Bota G, Morales M B, Mañosa S & Camprodon J. (eds.). 2005. Ecology and Conservation of steppe-land birds. Barcelona, Catalunya, España.

2- Donald P F, Sanderson F J, Burdfield I & van Bommel F P J. 2006. Further evidence of continent-wide impacts of agricultural intensification on European farmland birds, 1990-2000. Agriculture, Ecosystems and Environment, 116: 189-196.

I aquí, què hi veus?

Què ens diuen els detalls de la imatge sobre aquest aucell?

Per **Pere J. Garcias**

1 La combinació de grisos ja identifica l’au i la separa del seu congènere el coa-roja (*P. phoenicurus*). En concret, la corona gris cendra i la cara negra carbó caracteritza els mascles adults.

2 El panell blanc de l’ala ens indica que és un mascle de la subespècie *gibaltarensis*

1

4 La coa color de terra de call vermell és el tret que dóna nom al gènere i als noms populars. És característica d’aquesta espècie la vibració que l’au imprimeix a la coa, sobretot just quan arriba a un posador. De fet, aquesta vibració i els moviments espasmòdics com d’ajupiment ens permeten identificar l’espècie, fins i tot a contrallum.

5 El pit cendrós però amb plomes terroses és propi dels mascles no completament adults.

6 La muda de les cobertores alars ens indica que ha fet una muda completa i, per tant, sembla que és un mascle de més d’un any, però amb el plomatge negre fuliginós sense arribar a la foscor dels mascles de 4 o 5 anys.

3 Un altre tret que el separa del coa-roja és la preferència per llocs oberts i rocallosos, i així és molt comuna a penya-segats i parets de pobles.

El coa-roja de barraca, *Phoenicurus ochruros*

El nom científic de l’au ve del llatí i del grec. La primera part del gènere ve del grec **Phoinix** que és el color porpra i, per extensió, el tint d’aquest color. Aquest tint prové dels caragols marins del gènere *Murex* que extreien i comercialitzaven en l’antiguitat els fenicis, que foren anomenats així precisament pel color, *Phoenices* en llatí i Φοινικες en grec. També hi ha una au mitològica anomenada *Phoenix*, que no té res a veure amb el modest coa-roja, que com bé sabeu era una au que renaixia de les seves cendres després d’inflamar-se espontàniament. En aquest cas, el color porpra seria l’evocació del color del sol o del foc que cremaria l’au. La segona part del nom, **urus**, és la llatinització del mot grec *oura*, coa. El nom específic és una redundància del primer, ja que la primera part ve del grec (altra vegada) *ôkra*, color ocre *sensu lato* i *oura*. No podem agrair prou tota l’aportació lingüística del

grec a les llengües europees. Bé, després de totes aquestes disquisicions podríem traduir el nom científic com **coa-roja de coa-ocre**. Els noms populars o oficials fan referència sempre al color roig de la coa i, sovint, al color del cos i a la preferència pels edificis o cases. Així és *Colirrojo tizón* en castellà o *Black redstart* en anglès. *Start*, amb diverses grafies, segons l’idioma, és un arcaisme per coa a diverses llengües germàniques com l’anglès, el neerlandès i els escandinaus: *Husrødstjert* en danès, *Zwarte roodstaart* en neerlandès, *Svart rødstjært* en suec, *Hausrotschwanz* (coa-roja de casa), en alemany, *Rougequeue noir* en francès, *Codirosso spazzacamino* (escura-xemeneies) en italià, *Rabiruivo preto* en portuguès i *Butzangorri iluna* (*butzan*, coa, *gorri*, roig i *ilun*, fosc), en basc. En finès, el nom de *Mustaleppälintu* és un poc diferent i significa aucell dels verns negre (*musta*, negre, *leppä*, vern i *lintu*

aucell) i és un dels pocs noms que no fa referència al color de la coa però sí del cos. A Catalunya se l’anomena *cotxa fumada*. Fumada, és evident, però cotxa sembla ser un mot onomatopèic del so de reclam d’aquestes aus. Certament “cotx-cotx-cotx” és més pròxim al del vitrac, però l’apliquen a totes les espècies de coa-roges, a la blaveta (*Luscinia svecica*) i a espècies semblants com les del gènere *Tarsiger*. Ja per acabar, podríem fer una puntualització sobre el nom específic castellà, *tizón*. El considerareu molt ben aplicat si heu tengut la sort d’observar un mascle ben pintat: les puntes de les plomes blanques sobre fons negre fan que semblin les lluentors carbòniques dels tions abrusats. Precisament un nom recollit per Taczanowski (zoòleg polonès del segle XIX) en 1877 fou el de *coa-roja titis* (amb diverses grafies *titys* o *tithys*), sens dubte provinent del grec *tītis*, tió. •